

Hitno:

Ministarstvu rudarstva i energetike

Medijima

Centar za ekologiju i održivi razvoj (CEKOR)

Koalicija za održivo rudarstvo u Srbiji (KORS)

Otvoreno Pismo Ministarstvu Rudarstva i Energetike

Srbija treba da svoju energetska tranziciju bazira na prelasku na nove obnovljive izveore energije, energetske efikasnosti koja će obuhvatiti celokupno stanovništvo, industriju, javni i privatni sektor te saobraćaj te posebno na izgradnji novih hidro energetskih kapaciteta posebno REVERZIBILNIH HIDRO CENTRALA koji jedini mogu na ekološki i klimatski prihvatljiv način da obezbede energetska stabilnost, nezavisnost, stabilnost sistema i pravilnu integraciju novih obnovljivih izvora energije u sistem.

Povodom najave izrade nacionalnog energetske klimatskog plana te nastupa visoo rangiranog predstavnika Ministarstva Rudarstva i Energetike:

Posle ovogodišnjeg značajnog nastupa Ministarstva rudarstva i energetike kada je ovo ministarstvo stavilo praktično van snage planove za izgradnju Kolubare B nove termo centrale u Kaleniću kod Lazarevca, ovim putem želimo da pozdravimo izuzetno značajnu najavu Ministarstva Rudarstva i energetike da se pristupa izradi planova za izgradnju novih REVERZIBILNIH HIDRO CENTRALA , naime Djerdapa3, Bistrice te da se planira nastavak planiranja i izgradnje još nekih velikih hidro energetskih postrojenja KOJA ĆE POSTROJENJA obezbediti, KAKO TO pokazuju i naša istraživanja kojima smo kroz preko deceniju i kroz nekoliko projekata izrade modela prelaska na nove obnovljive izveore energije to i pokazali.

Tu posebno mislimo na najvredniji hidro energetski potencijal u Srbiji Djerdap 3 koji ima ogroman potencijalan kapacitet regulacije, koji bi gotovo mogao potpuno da zameni čitavu flotu termo centrala na uglj ukoliko se izgradi u punom kapacitetu kako je to ranije planirano.

Otpori onih koji govore protiv ovih projekata VODE U NEMOGUĆU SITUACIJU DA NEĆEMO UGLAJ ALI NEĆEMO NI HIDRO ENERGIJU čime pokazuju da nisu upoznati, ili da čak imaju nameru da promovišu nukleranu energiju, gs ili neko drugo nemoguće rešenje.

Ovim putem upozoravamo da bez kredibilnog i ambicioznog plana zatvaranja termo centrala do najkasnije 2040te uz odbijanje dozvola za otvaranje novih kopova kao što je KOP E u kolubarskom regionu, te Kostolac Zapad u kostolačkom regionu OVI VAŠI PLANOVI NEĆE BITI KREDIBILNI, LEGITIMNI i dovešće do dramatičnog povećanja emisija CO2 i drugih zagađujućih i klimu ugrožavajućih susptanci uprkos formalnoj nameri da se postupno prekida sa proizvodnjom struje iz uglja.

Za ovo je pre svega neophodno da se Predlog prostornog plana Republike Srbije revidira i da se iz njega izbacila namera povećanja proizvodnje uglja do čak 48 miliona tona godišnje. Potpuno je jasno da usled mera potrebnih da bi se emisije iz termo centrala redukovale, ugradnjom elektro filtera, i odsumporavanja RASTE DRAMATIČNO POTREBA ZA SPALJIVANJEM UGLJA ZA ISTU KOLIČINU STRUJE DOSTUPNU NA MREŽI.

Usled toga potrebno je pod hitno revidirati planove za ugradnju odsumporavanja i drugih navodno ekoloških mera i sredstva finansijska, i kadrovska preusmeriti na hitnu izradu masivnog i ubrzanog plana dekarbonizacije koji će podrazumevati da se pod hitno izgrade zamenski HIDRO ENERGETSKI PROJEKTI koji će čak dovesti do drastičnog povećanja FLEKSIBILNOSTI I OTPORNOSTI SRPSKOG ELEKTRO ENERGETSKOG SISTEMA.

Da Vas podsetimo da ugradnja ovih odsumporavanja i drugih mera povećava potrebnu količinu uglja, povećava EMISIJE CO2 čime praktično oni koji inistiraju na njihovoj ugradnji zapravo promovišu klimatski štetnu i neodrživu politiku jer da podsetimo USKORO ĆE BITI UVEDENA TAKSA NA CO2 koja će značiti da će EPS pri trenutnom nivou cena morati godišnje da plati preko 1,5 milijardi EUR samo za pravo da emituje, što pak znači da slepim podržavanjem nastavka ugradnje ovih TZV ekoloških mera, te promocijom povezivanja Nikola Tesla A sa Novim Beogradom i Obrenovcem praktično planiramo da na sve građane Srbije natovarimo obavezu odvajanja preko milijardu EUR godišnje za takse na CO2 da bi se nekoliko stotina hiljada građana GREJALO NA UGLAJ IZ OBRENOVCA.

Sve su ovo problemi koji se moraju uzeti u obzir i bez ovakvih potpuno detaljnih i jasnih pregleda nije moguće pristupiti izradi nacionalnog energetskog i klimatskog plana.

Uzimajući u obzir izazove NOVIH PREKIDNIH IZVORA ENERGIJE(sučeva energija, vetar) te potrebe uspostavljanje takve energetske sigurnosti i suverenosti koja će obezbediti nesmetan i dovoljan priliv energije u decenijama koje dolaze, uz istovremenu potrebu potpune dekarbonizacije naše elektro energetike ne mnogo kasnije od 2040, potpuno je jasno da se na bazi detaljnih i kredibilnih procena koje smo sa našim ekspertima izvršili u periodu između 2012 i 2021 naš elektro energetski sistem mora bazirati na:

- 1) izgradnji velikih hidro energetskih objekata posebno reverzibilnih hidro centrala (Djerdap 3, Bistrica, te protočnih centrala od kojih su neke već u fazi pripreme)uz
- 2) istovremenu maksimalizaciju upotrebe vetro energije (uz maskimalnu zaštitu prirode i gradjana od negativnih uticaja vetro energije- ovde posebno upozoravamo na izuzetno opasan plan da se u predelu Pančeva zaokružujući nekoliko sela izgradi ogroman broj vetro generatora na malom prostoru čime će se ugroziti kako lokalno stanovništvo tako i narušiti mikro klima, što ne znači da smo u potpunosti protiv ovih proejkata)
- 3) maksimalizaciju upotrebe solarne energije kroz koncept PROZUMERSKOG integrisanja ugradnje solarnih panela fotovoltaika i kolektora sa MERAMA ENERGETSKE EFIKASNOSTI
- 4) pošumljavanje ogromnih prostranstava posebno u Vojvodini koja je gotovo potpuno nepošumljenja radi proizvodnje potrebne drvne bio mase koja se izuzetno efikasno može kanalskim sistemom prevoziti do energetskih objekata bez ikakvog straha od neisplativosti ovakvog poduhvata čime bi smo obezbedili mogućnost izgradnje još nekoliko velikih kogenerativnih postrojenja
- 5) JER KAO ŠTO SMO VIDELI i gledamo svaki dan u poslednjih preko dve godine EPS koji funkcioniše uz velike gubitke uz pomoć svojih podizvodjača prevozi na ekonomski potpuno neopravdan način ŠLEPERIMA i BARŽAMA lignit iz DRMNA Dunavom i Savom do OBRENOVCA čime nam pokazuje da je sistem proizvodnje uglja u Lazarevcu pred kolapsom ali i da je moguće obaviti ovakvu veliku operaciju prevoza uglja (pa što ne bi bilo moguće prevesti onda i biomasu na mnog veća odstojanja)
- 6) Energetska efikasnost čitavog stambenog fonda u Srbiji do 2035 može da otvori preko 100000 novih radnih mesta, stvori ogromnu dodatu vrednost, istovremeno redukujući potrebu za energijom iz uglja za minimum 1GW instalisane snage
- 7) Gas nije ispravan put obezbedjivanja prelaznog rešenja do zatvaranja termo centrala na ugalj
- 8) Potrebno je odustati od enormno skupog i ekološki apsolutno destruktivnog plana otvaranja novih kopova u Lazarevcu (kop E), od planiranja proširivanja kopa Radljevo u pravcu Uba, ali još i više neophodno je odustati i od planova za otvaranje Kostolac Zapad.
Upozoravamo da smo se žalili sudu na procenu uticaja kopa E u Kolubari i da ćemo na sudu dobiti čim će ova procena biti onemogućena, jer mi smatramo da je ovaj kop ekološki i klimatski NEMOGUĆ i zato ga ne smemo otvarati. Isto se odnosi i na Kostolac zapad, i posebno Vas upozoravamo da je kop Drmno proširen bez procene uticaja o čemu očekujemo da će se izjasniti i sekretarijat energetske zajednice i očekujemo da će na bazi istih argumenata kad tad dozvola za ovaj kop biti povučna
- 9) Ovim putem vas upozoravamo da smo na sudu doveli u pitanje procenu uticaja za Kostolac B3 te iako sud namernim otezanjem još nije zasedao povodom ove naše žalbe zbog čega smo ovu žalbu morali da dovedemo i pred arhuski sekretarijat mi očekujemo da će se pokazati da je ova dozvola ilegalno izdata te da će biti neophodno prekinuti izgradnju termo centrale Kostolac B3, što će biti izuzetno dobro za klimu, i ekonomiju srbije jer će omogućiti prebacivanje sredstava u pravcu održivih projekata.

Na kraju ovim putem želimo da izrazimo oštro neslaganje načinom kako je Vaše ministarstvo izabralo organizacije civilnog društva koje će učestvovati u konsultacijama o većem broju značajnih planskih dokumenata iz oblasti energetike i klime.

Potpuno nam je jasno da ste nas iz političkih razloga izbacili iz kruga organizacija izabраниh zbog nekoliko kampanja koje vodimo poslednjih godina (Litijum - Jadar, Bor- Zi Jin, te vezano za veliki broj projekata EPS u Kolubari, Kostolcu i Obrenovcu). Smatramo da ste izabrali organizacije sa kojima se lakše saradjuje, koje imaju stavove o budućnosti energetike i rudarstva koji se lakše mogu izmanipulisati odnosno koji nemaju dovoljno, ako uopšte predstave o stvarnim projektima i načinu njihovog sprovođenja u EPS, koje vam stvari koje smo Vam u ovom pismu rekli neće reći na ovakav način i posebno izabrali ste organizacije koje ne vode ovako značajne procese protiv po nama ilegalno i neprihvatljivo vodjenih projekata posebno EPS, rio Tinta, Zi Jina.

O našem kvalitetu i kredibilitetu te dužem od decenije radu u oblastima energetskog siromaštva, klimatskih promena, energetskog planiranja, radu na rudarstvu, učešću u konsultativnim i regulatornim procesima govore naši dokumenti, ogroman rad uložen u velikom broju konsultacija, te sudski slučajevi ali posebno nam svedoči način kako je Vaša državna sekretarka praktično od reči do reči ponavljala ono što mi govorimo u javnostima, publikacijama, konferencijama, u našim učešćima u javnim konsultacijama itd.

Potpuno je izvesno da ćemo procese i konsultacije koje će te voditi sa očigledno PODOBNIM ORGANIZACIJAMA iza zatvorenih vrata smatrati u najmanju ruku upitnim.

podsećam da se medju izabranim organizacijama nalaze neke koje su 2011 i 2012 smatrale kupovinu bagera za EPS kroz kredit EBRDa ekološkim i zelenim projektom, odnosno neke koje su kao ekološki i klimatski prihvatljiv projekat prezentovale projekat POVEZIVANJA nikole Tesle A sa Novim Beogradom odnosno nalazi se i advokatska organizacija koja će raditi na planu smanjenja energetskog siromaštva iako veze sa temom nema odnosno takva organizacija je istisnula političkim manipulacijama naše organizacije koje se ovom temom na ekspertski način bave već preko decenije.

Sve ovo samo govori da nas čeka ogroman posao u demokratizaciji donošenja odluka, da nas čeka ogroman rad da onemogućimo da se Srbija zakopa u nemoguće investicione odluke zato jer će ih donositi oni koji idu linijom manjeg otpora, ili ne razumeju sve ekonomske, ekološke, društvene, političke konsekvence odredjenih odluka.

U Subotici

27.08.2021.